

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 kwietnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Anna Hajda

Sędzia SO Teresa Kołeczko - Waclawik (spr.)

SO Joanna Łukasińska - Kanty

Protokolant Aleksandra Sado - Stach

po rozpoznaniu w dniu 5 kwietnia 2017 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa J. P.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w S.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 11 sierpnia 2016 r., sygn. akt I C 1775/13

1. zmienia zaskarżony wyrok:

a) **w punkcie 1 o tyle, że w miejsce kwoty 70 000 zł zasądza kwotę 48 200 zł (czterdzieści osiem tysięcy dwieście złotych);**

b) **po punkcie 1 dodaje punkt 1a o treści „oddala powództwo w pozostałej części”;**

c) **w punkcie 2 o tyle, że w miejsce kwoty 3 600 zł zasądza kwotę 1 238,73 zł (tysiąc dwieście trzydzieści osiem złotych siedemdziesiąt trzy grosze);**

d) **w punkcie 3 o tyle, że w miejsce kwoty 4 280,40 zł nakazuje pobrać kwotę 2 725,77 zł (dwa tysiące dwadzieścia pięć złotych siedemdziesiąt siedem groszy);**

e) **odstępuje od obciążenia powódki częścią nieopłaconych kosztów sądowych;**

2. oddala apelację w pozostałej części;

3. nie obciąża powódki kosztami postępowania odwoławczego.

SSO Joanna Łukasińska –Kanty	SSO Anna Hajda	SSO Teresa Kołeczko –
------------------------------	----------------	-----------------------

Sygn. akt III Ca 1800/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 11 sierpnia 2016r. Sąd Rejonowy zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 70 000 zł tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 8 listopada 2013 roku r. do dnia zapłaty (pkt 1) i orzekł o kosztach procesu (pkt 2 i 3).

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 31 lipca 2011 roku w Z. powódka wraz z dziadkami A. M. i J. M. uczestniczyła w wypadku jako pasażerka samochodu. W wyniku wypadku dziadkowie małoletniej zginęli. Ustalił też Sąd Rejonowy, że bezpośrednio po zdarzeniu powódka została przewieziona do Szpitala (...) w K., w którym przebywała jeden dzień. W wyniku wypadku powódka doznała wstrząśnienia mózgowia oraz otarcia naskórka klatki piersiowej. Sprawca wypadku w dniu zdarzenia posiadał ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w towarzystwie pozwanej. W toku postępowania likwidacyjnego strona pozwana wypłaciła powódce kwotę 6.800 zł, w tym 1.800 zł tytułem zadośćuczynienia za ból, cierpienie i doznaną krzywdę oraz 5.000 zł tytułem zadośćuczynienia za śmierć osób bliskich. Powódka w dniu wypadku miała 8 lat. Przed zdarzeniem mieszkała z matką, gdyż rodzice powódki rozwiedli się, kiedy dziewczynka miała 4-5 lat. Po rozwodzie rodziców powódką opiekowali się dziadkowie: odbierali powódkę ze szkoły, nocowali u powódki, wyjeżdżali na wieś, na wakacje, ferie, wspólnie chodzili na basen, jeździli na rowerze. Powódka była bardzo związana emocjonalnie z dziadkiem i babcią. Dziadek był dla powódki autorytetem, zastępował jej ojca. Powódka bardzo przeżyła wypadek oraz śmierć dziadków. Nie była w stanie uczestniczyć w całych uroczystościach pogrzebowych. W pierwszych latach po wypadku powódka nie chciała odwiedzać grobu dziadków i przejawiała lęk przed jazdą samochodem. Przed zdarzeniem powódka była dzieckiem pogodnym, radosnym, otwartym i kontaktowym. Po wypadku powódka korzystała z pomocy psychologa. Stała się dzieckiem zamkniętym w sobie, wycofanym, smutnym, drażliwym oraz płaczącym. Niechętnie uczestniczy w imprezach szkolnych i innych uroczystościach, podczas których pojawiają się dziadkowie innych dzieci. Powódka nie potrafi cieszyć się również ze świąt oraz innych ważnych wydarzeń w jej życiu. Obecnie nie chce rozmawiać o wypadku ani o dziadkach. U powódki występują sporadycznie napady agresji. W wyniku wypadku w zakresie narządu ruchu nie wystąpiły u powódki żadne trwałe następstwa. Aktualnie stan zdrowia powódki w związku z zdarzeniem z dnia 31 lipca 2011 roku w zakresie narządu ruchu jest dobry. U powódki po wypadku wystąpiły zaburzenia adaptacyjne w postaci przedłużonej reakcji żałoby.

W podanych okolicznościach faktycznych Sąd w świetle art. 444§1 kc i 445§1 kc w zw. z art. 446§1 kc uznał powództwo za zasadne w całości. W niniejszej sprawie poza sporem pozostawała okoliczność, że strona pozwana ponosi odpowiedzialność za następstwa wypadku i że w związku z zaistnieniem przedmiotowego zdarzenia pozwana przed procesem wypłaciła na rzecz małoletniej powódki kwotę 6.800 zł. Sąd wskazał, że przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe pozwoliło na ustalenie, że powódka nie doznała poważnych obrażeń ciała. W wyniku wypadku w zakresie narządu ruchu nie wystąpiły u powódki żadne trwałe następstwa. Z ustalonego w sprawie stanu faktycznego wynika jednak, że najbardziej dotkliwe urazy dotyczą sfery psychiki powódki. W ocenie Sądu w realiach sprawy bardzo trudno jest rozdzielić skutki psychiczne zdarzenia związane z osobistym udziałem powódki w wypadku od wpływu utraty osób bliskich na psychikę małoletniej powódki i oba roszczenia powódki łącznie nadawały się do uwzględnienia w całości. W ocenie Sądu zaistniałe zdarzenie wywołało ogromną krzywdę, ból i cierpienie powódki. Powódka nadal bardzo cierpi z powodu utraty dziadków, którzy byli jednymi z najbliższych ludzi w jej otoczeniu. Ustalając wysokość zadośćuczynienia w przedmiotowej sprawie Sąd uwzględnił, wynikający ze zgromadzonego materiału dowodowego i nie budzący żadnych wątpliwości Sądu, szczególnie bliski charakter relacji i bardzo silną więź łączącą powódkę ze zmarłymi. Mając na uwadze powyższe rozważania zasądzone od pozwanej na rzecz powódki kwotę 70.000 zł, stanowiącą sumę zadośćuczynienia za ból, cierpienie i doznaną krzywdę w kwocie 40.000 zł oraz zadośćuczynienia za śmierć osób najbliższych w kwocie 30.000 zł, wraz z ustawowymi odsetkami

za opóźnienie liczonymi od dnia 8 listopada 2013 roku do dnia zapłaty. Rozstrzygnięcie co do odsetek Sąd wydał w oparciu o art. 481 k.c. O kosztach orzeczono w oparciu o art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Na tej podstawie w punkcie drugim wyroku zasądzone od pozwanej jako strony przegrywającej proces na rzecz powódki kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (§ 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu). W punkcie trzecim wyroku, na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Sąd nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Rejonowego w Gliwicach kwotę 4.280,40 zł tytułem zwrotu wydatków na opinię biegłego tymczasowo pokrytych ze środków Skarbu Państwa oraz opłaty sądowej od pozwu, od której powódka była zwolniona.

W apelacji pozwany zaskarżając wyrok w części zasądzonej od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 35 000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznany ból, cierpienie i krzywdę, a także w części zasądzonej od strony pozwanej na rzecz powódki odsetki ustawowe od zaskarżonej kwoty 35 000 zł od dnia 8 listopada 2013r. do dnia zapłaty zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych mający istotny wpływ na treść wyroku polegający na przyjęciu, iż negatywne następstwa w sferze psychicznej powódki były związane z jej bezpośrednim udziałem w wypadku, podczas gdy z zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz zasad doświadczenia życiowego wynika, iż negatywne następstwa psychiczne powódki zostały wywołane śmiercią dziadków. Wskazał również na naruszenie prawa materialnego, a to art. 445§1 kpc poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że sumą odpowiednią zadośćuczynienia będzie łącznie kwota 41800 zł, która obejmuje 1800 zł wypłaconą w toku postępowania likwidacyjnego i 40000 zł zasądzoną w zaskarżonym wyroku.

Na tych podstawach domagał się zmiany wyroku poprzez oddalenie powództwa w punkcie 1 co do kwoty 35000 zł wraz z odsetkami od dnia 8 listopada 2013r. do dnia zapłaty i zasądzenia kosztów procesu w punkcie 2 i 3 w stosunku do stopnia wygrania sprawy, względnie uchylecia wyroku w zaskarżonej części i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji oraz zasądzenia kosztów postępowania za obie instancje.

W odpowiedzi na apelację powódka wniosła o jej oddalenie oraz zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego jest częściowo uzasadniona.

Trafnie bowiem apelujący zarzuca, iż zaskarżone rozstrzygnięcie zapadło z obrazą art. 445§ 1 kc, gdyż zasądzone nim na rzecz powódki zadośćuczynienie jest zawyżone w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego.

Zgodzić należy się z apelującym, iż w sprawie niniejszej przy ocenie wysokości należnego powódce zadośćuczynienia sąd uznał za nadmierne, znaczenie wpływu psychicznych skutków zdarzenia związanych z osobistym udziałem powódki w wypadku.

Zdaniem Sądu I instancji powódce, która w wyniku wypadku samochodowego doznała urazów fizycznych i psychicznych opisanych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, powinno przysługiwać zadośćuczynienie w łącznej kwocie 41.800 złotych. Z taką oceną wysokości należnego świadczenia nie sposób się zgodzić. Należy bowiem pamiętać, że pokrzywdzona w chwili wypadku była prawidłowo zabezpieczona w foteliku dla dziecka, po wypadku przebywała w szpitalu jedynie dobę. Stwierdzone wstrząśnienie mózgu jakiego doznała kwalifikowano w stopniu najlżejszym. U powódki nie przeprowadzono żadnych innych zabiegów inwazyjnych, czy też interwencji chirurgicznych. Nadto otarcia naskórka na klatce piersiowej nie miały charakteru istotnych klinicznie obrażeń. Powódka nie miała zalecanej rehabilitacji, zaś otarcia jakich doznała w trakcie wypadku są zmianami czasowymi i wraz z upływem czasu ulegają wygojeniu. Należy również podnieść, że uszczerbek na zdrowiu pokrzywdzonej w zakresie narządu ruchu nie ma charakteru trwałego, zaś z wszystkich opinii biegłych lekarzy przeprowadzonych w niniejszej sprawie wynika, że rokowania na przyszłość są dobre i w najbliższych latach nie powinno u niej dojść do istotnego pogorszenia się stanu zdrowia. Wniosków zbieżnych dostarcza opinia biegłego psychiatry i psychologa. W pierwszym okresie u powódki występowały objawy w postaci odrętwienia i wybuchów emocjonalnych, które stanowią zaburzenia

emocjonalne. Zaburzenia nie mają charakteru trwałego, istniały około 3-4 miesięcy od zdarzenia. Małoletnia jest w stanie realizować zadania rozwojowe.

Podnieść należy, iż korygowanie przez sąd II instancji zasądzonego zadośćuczynienia może być aktualne tylko wtedy, gdy przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy, mających wpływ na jego wysokość, jest ono niewspółmiernie nieodpowiednie, tj. albo rażąco wygórowane, albo rażąco niskie.

W rozpoznawanej sprawie dokonana przez Sąd Rejonowy ocena wysokości zasądzonego zadośćuczynienia dokonana została nieprawidłowo i to w stopniu nakazującym korektę zaskarżonego rozstrzygnięcia. Niewątpliwie powódka doznała niedogodności skutkujących koniecznością hospitalizacji, doznała cierpień psychicznych, ale nie można wywieść, że wynikała dla niej konieczność uciążliwego leczenia i długotrwałego niwelowania tych dolegliwości. Po zdarzeniu powódka szybko powróciła do normalnej aktywności, reakcje emocjonalne po podjęciu odpowiedniej terapii miały tendencję malejącą i ostatecznie nie wpływały w stopniu długotrwałym na funkcjonowanie powódki. Nie budziło wątpliwości Sądu Okręgowego, że samo zdarzenie było dla powódki, wówczas pięcioletki, zdarzeniem traumatycznym, stresującym. Takie odczucia są naturalną konsekwencją zdarzeń tego typu. Są to obiektywne wyznaczniki decydujące o zasadności i wysokości należnego zadośćuczynienia.

Wszystkie te okoliczności w ocenie Sądu Okręgowego przemawiały za przyznaniem powódce zadośćuczynienia w wysokości 20.000 złotych, które z jednej strony uwzględnia kryteria obiektywne takie jak wiek powódki, intensywność i czas trwania niedogodności oraz nieodwracalność następstw rozstroju zdrowia, z drugiej zaś nie pomija kryteriów subiektywnych w postaci stopnia cierpień fizycznych i psychicznych. Tak ustalona kwota kieruje się celami i charakterem zadośćuczynienia, które powinno być umiarkowane i nie może być źródłem nieuzasadnionego wzbogacenia, a jednocześnie przedstawiać realną wartość rekompensującą krzywdę w sposób odczuwalny dla poszkodowanego. Mając na względzie wypłacone powódce przez pozwanego, w postępowaniu przedsądowym zadośćuczynienie w wysokości 1.800 złotych, zasadnym było zasądzenie dalszej kwoty z tego tytułu w wysokości 18.200 zł.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok jak w pkt 1 sentencji, a na zasadzie art. 385 k.p.c. w pkt 2 sentencji oddalił apelację w pozostałej części jako nieuzasadnioną.

Niniejsza zmiana nie mogła także pozostać bez znaczenia dla rozstrzygnięcia Sądu w zakresie kosztów postępowania. Konsekwencją tejże zmiany musiała być zmiana orzeczenia o kosztach, które powinno uwzględniać wyrażoną w art. 100 k.p.c. zasadę ich stosunkowego rozdzielenia. Konsekwentnie, na zasadzie art. 83 ust. 2 w. zw. z art. 113 ust 1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity Dz. U. z 2010 roku, nr 90 poz. 594 ze zm) i w zw. z art. 100 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił orzeczenie o obowiązku ponoszenia kosztów sądowych obciążając nimi strony stosownie do wyniku postępowania. Na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd w punkcie 1e wyroku na podstawie art. 113 § 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 102 k.p.c. nie obciążył powódki nieuiszczonymi kosztami sądowymi. Powódka jest jeszcze nastoletnim dzieckiem i nie posiada żadnego majątku oraz możliwości zarobkowania, zaś w toku procesu była reprezentowana przez matkę, która składając pozew wraz z córką były przekonana o zasadności swoich racji.

Na zasadzie art. 102 k.p.c. sąd odwoławczy z uwagi na charakter sprawy, czynniki rzutujące na określenie "odpowiedniej sumy" zadośćuczynienia, sądową konieczność weryfikacji stanowiska strony powodowej nie obciążył powódki, przegrywającej apelację w większym zakresie, kosztami postępowania odwoławczego.

SSO Joanna Łukasińska –Kanty	SSO Anna Hajda	SSO Teresa Kołeczko – Wrocław
------------------------------	----------------	----------------------------------